

ความรู้เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการ

น.ส.ไพลิน วิญญูกุล

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กในวัยแรกเกิด- 3 ปี มีการเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การประเมินพัฒนาการเด็กสามารถประเมินตามคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) เป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยแบ่งการประเมินพัฒนาการเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเคลื่อนไหว Gross motor (GM) 2) ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา Fine Motor (FM) 3) ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL) 4) ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (ER) และ 5) ด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม Personal and social (PS) ครูผู้ดูแลเด็กจะต้องทำความเข้าใจและปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน โดยการประเมินพัฒนาการเด็กแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1.ขั้นเตรียมความพร้อม 2.ขั้นตอนประเมิน และ 3.ขั้นตอนสรุป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นเตรียมความพร้อม

1.1 การเตรียมตัวผู้ประเมินและส่งเสริมพัฒนาการ มีการศึกษาทบทวนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย รวมถึงแนวทางการคู่มือฯ 4 ขั้นตอน การใช้ทักษะ วิธีการเฝ้าระวัง วิธีการประเมิน เกณฑ์การตัดสิน และรายละเอียดของอุปกรณ์ การใช้อุปกรณ์ และเตรียมคำพูดที่จะใช้ในข้อคำถาม มีการฝึกก่อนการลงประเมินจริงเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและความถูกต้องในการประเมิน

1.2 การเตรียมอุปกรณ์และสถานที่ในการประเมิน มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ให้ครบถ้วนตามหมวดหมู่เรียงลำดับการใช้ก่อนหลัง โดยอุปกรณ์เปิดใช้ครั้งละ 1 ชุด ใช้เสร็จแล้วเก็บทันที แล้วจึงเปิดชุดใหม่เพื่อสะดวกแก่การใช้งานและเพื่อให้เด็กมีสมาธิเฉพาะอุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินเท่านั้น สถานที่ในการประเมินควรเป็นห้องหรือมุมที่เป็นสัดส่วน ไม่คับแคบ ปลอดภัยอื่นกระตุ้นหรือรบกวนความสนใจของเด็ก และมีความปลอดภัยต่อเด็ก

1.3 การเตรียมเด็ก ขณะทำการประเมินเด็กจะต้องไม่มีความเจ็บป่วยทางกาย ไม่หิว ไม่ง่วงหรืออึดจนเกินไป หรือหงุดหงิด งอแง และควรพาเด็กเข้าห้องน้ำขับถ่ายให้เรียบร้อยก่อนการประเมิน

2. ขั้นตอนการประเมิน

2.1 คำนวณ วันเดือนปี ที่ทำการประเมินเป็นตัวตั้ง วันเดือน ปี และปีเกิดเด็กเป็นตัวลบ ถ้าวันตัวตั้งจำนวนน้อยกว่าให้ยืมที่เดือนมา 1 เดือน (30) วัน ถ้าตัวตั้งเดือนน้อยกว่าตัวลบให้ยืมที่ 1 ปี (12 เดือน)

2.2 เริ่มประเมินพัฒนาการจากด้านใดก่อนก็ได้ ที่ตรงกับช่วงอายุ จริงของเด็ก โดยใช้ เครื่องหมาย ในช่อง ผ่าน เมื่อเด็กประเมินผ่าน

2.3 ในกรณีที่เด็กประเมินไม่ผ่าน ให้ใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ไม่ผ่าน สำหรับในช่วงที่มี ข้อการประเมิน 2 ข้อ หรือ 3 ข้อ หากเด็กประเมินไม่ผ่าน ข้อใดข้อหนึ่งให้ถือว่าไม่ผ่านในช่วงอายุนั้น

2.4 ในกรณีที่มีการประเมินเพื่อติดตามพัฒนาการในครั้งต่อไป ให้เริ่มต้นประเมินข้อที่เด็กประเมินไม่ผ่าน ในครั้งที่ผ่านมา

3. ขั้นตอนสรุป

เมื่อประเมินพัฒนาการเด็กเสร็จแล้วทุกครั้ง ครูพี่เลี้ยงผู้ประเมินจะต้องสรุปข้อมูลการประเมินให้กับพยาบาลวิชาชีพ/นักวิชาการ และที่เกี่ยวข้องทราบ

3.1 กรณีประเมินแล้วพบว่าสมวัย ให้แนะนำพ่อแม่ผู้ปกครองส่งเสริมพัฒนาการต่อไปตามคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM)

3.2 กรณีที่เด็กประเมินแล้วพบว่าไม่สมวัย ครูที่เลี้ยง ให้คำแนะนำพ่อแม่ผู้ปกครองและทำส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามคู่มือการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) หลังจากนั้นอีก 1 เดือนกลับมาประเมินซ้ำ

3.3 กรณีประเมินซ้ำ หลังจากได้รับการส่งเสริมพัฒนาการแล้วยังไม่สมวัย ให้แจ้งข้อมูลแก่พ่อแม่ผู้ปกครอง และให้ประเมินซ้ำกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ณ โรงพยาบาลใกล้บ้าน

ทั้งนี้การประเมินและกระส่งเสริมพัฒนาการสามารถด้วยตนเอง โดยสแกน QR code บนปกคู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM)

ที่มา : กรมอนามัย.2561. คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย (Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก